

C/2024/2377

3.4.2024

EUROPESE VERKLARING OVER FIETSEN

(C/2024/2377)

Het Europees Parlement, de Raad en de Europese Commissie kondigen plechtig de volgende gezamenlijke verklaring over fietsen af

Preamble

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Vervoer is van cruciaal belang voor de sociale betrokkenheid en de economische ontwikkeling, voor het scheppen van banen en voor het bevorderen van de toegang tot andere essentiële diensten zoals werkgelegenheid, onderwijs, gezondheid en zorg. Het is echter nog altijd een belangrijke oorzaak van broeikasgassen, luchtvervuiling, lawaai en waterverontreiniging. Files blijven een ernstig probleem voor de efficiëntie van het vervoer en maken de gebieden in kwestie ook minder leefbaar, wat aanzienlijke kosten met zich meebrengt voor de samenleving en de economie.
- (2) Duurzaam vervoer is essentieel voor de verwezenlijking van de EU-doelstellingen inzake klimaat, nulverontreiniging en energie-efficiëntie. Fietsen is een van de duurzaamste, gezondste en efficiëntste vormen van vervoer, en kan aanzienlijk bijdragen tot een koolstofvrij stadsvervoer en de verwezenlijking van de EU-brede doelstelling om de netto-uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 met ten minste 55 % te verminderen ten opzichte van 1990 en om in overeenstemming met de Europese klimaatwet tegen 2050 klimaatneutraal te zijn ⁽¹⁾. Het zal ons ook helpen vooruitgang te boeken bij de ambitie om alle verontreiniging tot nul terug te dringen ⁽²⁾, en biedt tal van nevenvoordelen op andere gebieden. De verdere ontwikkeling van het fietsgebruik is essentieel voor Europese steden en gemeenten als onderdeel van onze klimaatdoelstellingen.
- (3) Bij fietsen wordt een breed en dynamisch gamma van door de mens aangedreven wegvoertuigen gebruikt, waaronder fietsen voor verschillende terreinen, sportfietsen, fietsen voor het vervoer van kinderen, fietsen voor mensen met een handicap, driewielers, ligfietsen, velomobielen, tandems, elektrische fietsen en fietskarren. Daarmee wordt aan zeer diverse vervoers- en mobiliteitsbehoeften voldaan, maar er is passende infrastructuur voor nodig. Sportfietsen en dergelijke spelen een steeds belangrijker rol in het vervoer van goederen in de stad, met name voor het bezorgen van pakjes en tijdens het winkelen. Om het potentieel van fietsen ten volle te benutten, moet in het fietsbeleid rekening worden gehouden met die diversiteit.
- (4) Fietsen moet naar behoren aan bod komen in het stedelijk mobiliteitsbeleid, en dit op alle bestuurs- en financieringsniveaus (vervoersplanning, bewustmaking, toewijzing van ruimte, veiligheidsvoorschriften en adequate infrastructuur), met bijzondere aandacht voor mensen met een handicap of beperkte mobiliteit. Zo staat actieve mobiliteit, waaronder fietsen, centraal in het EU-concept voor duurzame stedelijke mobiliteitsplanning ⁽³⁾. Maatregelen ter ondersteuning van fietsen moeten worden vermeld onder de pijler decarbonisatie van de nationale energie- en klimaatplannen en naar behoren in aanmerking worden genomen in de plannen van de Horizon Europa-missie “100 klimaatneutrale en slimme steden tegen 2030”.
- (5) Fietsen verbetert de sociale betrokkenheid en draagt bij tot de lichamelijke en geestelijke gezondheid en het welzijn van de mens. Het is een matige vorm van lichaamsbeweging die gezondheidsrisico's en vroegtijdig overlijden door een sedentaire levensstijl vermindert. Fietsen met elektrische ondersteuning worden steeds populairder. Ze maken het mogelijk om langere afstanden af te leggen, spelen in op de mobiliteits- en vervoersbehoeften van gezinnen en kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en bieden extra groepen, zoals ouderen en personen met een handicap of beperkte mobiliteit, de mogelijkheid om te fietsen.

⁽¹⁾ Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 401/2009 en Verordening (EU) 2018/1999 (“Europese klimaatwet”) (PB L 243 van 9.7.2021, blz. 1).

⁽²⁾ In het achtste milieuoactieprogramma (Besluit (EU) 2022/591) worden de Commissie, de lidstaten, de regionale en lokale autoriteiten en belanghebbenden, naargelang het geval, opgeroepen om milieuvriendelijke stimulansen te versterken en milieuvriendelijke subsidies, met name subsidies voor fossiele brandstoffen, op Unie-, nationaal, regionaal en lokaal niveau onverwijld uit te faseren.

⁽³⁾ Aanbeveling (EU) 2023/550 van de Commissie van 8 maart 2023 inzake nationale steunprogramma's voor duurzame stedelijke mobiliteitsplanning (PB L 73 van 10.3.2023, blz. 23).

- (6) Meer en betere, veilige fietsinfrastructuur in de hele EU is essentieel om meer mensen aan het fietsen te krijgen, in en tussen stedelijke en plattelandsgedebieden. Betere fietsinfrastructuur zal ook andere middelen ten goede komen, zoals micromobiliteitsoplossingen.
- (7) Om meer mensen aan het fietsen te krijgen, is financiering nodig die specifiek is gericht op fietsen, op lokaal, nationaal en Europees niveau. Er is voldoende investering nodig om het fietsklimaat fors te verbeteren en de infrastructuur te onderhouden.
- (8) Veiligheid is essentieel om mensen aan te zetten tot fietsen. Naast veiligere infrastructuur, zoals gescheiden fietspaden en beveiligde parkeerplaatsen, zouden verkeersveiligheidsplannen en -strategieën die een risicogebaseerde of geïntegreerde aanpak volgen (zoals de "Safe System"-aanpak) moeten gelden voor zowel fietsen als motorvoertuigen en bestuurders die de weg delen met fietsers. Dit omvat veilige snelheden, veilig weggebruik en veilige voertuigen, ondersteund door strikte handhaving van de verkeersregels. Door normen voor fietspaden te ontwikkelen, zou nieuwe fietsinfrastructuur op basis van het ontwerp veiliger worden. Opleiding en onderwijs, onder meer op scholen, kunnen bijdragen tot veilig fietsen.
- (9) De Europese fietssector is een wereldwijde innovator en voortrekker, en een belangrijke en groeiende economische sector. De sector telt momenteel meer dan 1 000 kmo's ⁽⁴⁾ en is goed voor 1 miljoen banen. Dat kunnen er nog veel meer worden.
- (10) Fietsen is ook een belangrijke stimulans voor duurzaam toerisme en verbetert de verbindingen binnen en tussen landelijke en stedelijke gebieden, vooral in combinatie met treinen, bussen en andere vervoersmiddelen om multimodale mobiliteitsdiensten tot stand te brengen. Het levert tastbare voordelen op voor de lokale economie, met name voor kmo's.
- (11) Gegevens over fietsen worden niet consistent verzameld in de EU. Dat maakt het moeilijker een optimale keuze voor vervoersinvesteringen te maken en de doeltreffendheid van reeds genomen maatregelen te evalueren.
- (12) De beginselen in deze verklaring zullen naar verwachting bijdragen tot de verwezenlijking van de klimaat- en milieudoelstellingen van de EU, waaronder met name het actieplan om de verontreiniging tot nul terug te brengen ⁽⁵⁾ en de andere doelstellingen van de Europese Green Deal, de strategie voor duurzame en slimme mobiliteit ⁽⁶⁾ en het nieuwe EU-kader voor stedelijke mobiliteit ⁽⁷⁾.
- (13) Het Europees Parlement heeft in februari 2023 een resolutie over de ontwikkeling van een EU-fietsstrategie aangenomen ⁽⁸⁾. In 2022 hebben zes EU-lidstaten een Europese fietsverklaring opgesteld, die tot dusver door de meeste lidstaten is ondertekend ⁽⁹⁾.
- (14) Die verklaring geeft uitdrukking aan de politieke wil van de Unie om de daarin opgenomen beginselen te bevorderen en uit te voeren. De tekst is niet juridisch bindend. De Unie is samen met haar lidstaten verantwoordelijk voor de uitvoering van die verklaring, overeenkomstig de respectieve bevoegdheden en in volledige overeenstemming met het recht van de Unie. De verklaring laat de bevoegdheidsverdeling tussen de Unie en haar lidstaten onverlet.

Verklaring over fietsen

Wij willen het potentieel van fietsen in de EU ten volle te benutten. In deze verklaring erkennen wij fietsen als een van de meest duurzame, toegankelijke en inclusieve, goedkope en gezonde vormen van vervoer en recreatie. Daarnaast erkennen wij het cruciale belang ervan voor de Europese samenleving en economie. De verklaring moet dienen als strategisch kompas voor bestaande en toekomstige beleidsmaatregelen en initiatieven op het gebied van fietsen.

⁽⁴⁾ Met name voor onderhoud en reparatie, detailhandel enz.

⁽⁵⁾ Mededeling van de Commissie "Route naar een gezonde planeet voor iedereen — EU-actieplan: Verontreiniging van lucht, water en bodem naar nul" (COM(2021) 400).

⁽⁶⁾ Doc. COM(2020) 789.

⁽⁷⁾ Doc. COM(2021) 811.

⁽⁸⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0058_NL.html

⁽⁹⁾ <https://www.benelux.int/fr/publication/european-cycling-declaration/>

Wij verklaren derhalve het volgende:

Hoofdstuk I: het fietsbeleid ontwikkelen en versterken

De EU en haar lidstaten kunnen samen met de regionale en lokale overheden een belangrijke rol spelen om ervoor te zorgen dat er meer wordt gefietst.

Wij verbinden ons ertoe:

1. een fietsbeleid en fietsstrategieën uit te werken, vast te stellen en te versterken op alle bevoegde bestuursniveaus;
2. de nodige maatregelen te nemen om dat fietsbeleid en die fietsstrategieën zo snel mogelijk uit te voeren;
3. prioriteit te geven aan maatregelen die fietsen integreren in de plannen voor duurzame mobiliteit in stedelijke en voorstedelijke gebieden en, in voorkomend geval, in plattelandgebieden;
4. bedrijven, organisaties en instellingen aan te moedigen om fietsen te bevorderen via mobiliteitsbeheersystemen, zoals stimulansen om naar het werk te fietsen, het beschikbaar stellen van (elektrische) bedrijfsfietsen, adequate fietsparkeerplaatsen en -voorzieningen, en het gebruik van fietskoerierdiensten;
5. fietsen te promoten als een gezonde vervoerswijze of vorm van ontspanning, via bewustmaking, steuncampagnes, capaciteitsopbouw en de opleiding van professionals, onder meer op relevante internationale fora.

Hoofdstuk II: inclusieve, betaalbare en gezonde mobiliteit bevorderen

Iedereen, ook mensen met een handicap of met beperkte mobiliteit, ongeacht leeftijd en geslacht, moet toegang hebben tot mobiliteit, en fietsen kan daartoe een belangrijke bijdrage leveren. Tevens moet fietsen ongeacht het inkomen betaalbaar zijn en moet het worden aangeprezen als goed voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid.

Wij verbinden ons ertoe:

6. het fietsgebruik te verhogen om de sociale betrokkenheid te bevorderen, door bijzondere aandacht te besteden aan de behoeften van vrouwen, kinderen, ouderen en kwetsbare en gemarginaliseerde groepen;
7. maatregelen te nemen om mensen met een handicap of met beperkte mobiliteit betere toegang tot fietsen te geven;
8. maatregelen te nemen om de actieve mobiliteit van ouderen te verhogen en aldus bij te dragen tot actief ouder worden;
9. gerichte fietsopleidingen te geven, met name voor kinderen en kwetsbare en gemarginaliseerde groepen;
10. maatregelen aan te moedigen om fietsen betaalbaarder te maken ⁽¹⁰⁾.

Hoofdstuk III: meer en betere fietsinfrastructuur aanleggen

Het verbeteren van de kwaliteit, de kwantiteit, de continuïteit en de aantrekkelijkheid van fietsinfrastructuur is essentieel om fietsgebruik te bevorderen.

Wij verbinden ons ertoe:

11. voor meer veilige en coherente fietsinfrastructuur in heel Europa te zorgen;
12. EU-richtsnoeren op te stellen en toe te passen inzake kwaliteitseisen voor kwetsbare weggebruikers, onder wie fietsers, in het kader van Richtlijn (EU) 2019/1936 betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur ⁽¹¹⁾;
13. de veiligheidsniveaus te verhogen door fietsers en andere kwetsbare verkeersdeelnemers voldoende ruimte te geven, in het bijzonder door fietspaden fysiek te scheiden van gemotoriseerd verkeer waar dit van toepassing is, of door veilige snelheden in gemengd verkeer te waarborgen;
14. een samenhangend fietsnetwerk in steden tot stand te brengen en de verbindingen tussen voorstedelijke en plattelandgebieden en stadscentra te verbeteren, onder meer door fietssnelwegen aan te leggen;

⁽¹⁰⁾ Zo biedt Richtlijn (EU) 2022/542 van de Raad (PB L 107 van 6.4.2022, blz. 1) de lidstaten de mogelijkheid om verlaagde btw-tarieven toe te passen op de levering, verhuur en reparatie van fietsen, met inbegrip van elektrische fietsen.

⁽¹¹⁾ Richtlijn (EU) 2019/1936 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 tot wijziging van Richtlijn 2008/96/EG betreffende het beheer van de verkeersveiligheid van weginfrastructuur (PB L 305 van 26.11.2019, blz. 1).

15. te zorgen voor veilige en beveiligde fietsparkeerplaatsen in stedelijke en plattelandsgebieden, onder meer in trein- en busstations en mobiliteitsknooppunten;
16. de uitrol van oplaadpunten voor elektrische fietsen te ondersteunen in de stedelijke planning en op fietsparkeerplaatsen.

Hoofdstuk IV: meer investeren in en scheppen van een beter fietsklimaat

Er zijn meer investeringen nodig om het potentieel voor fietsen volledig te benutten.

Wij verbinden ons ertoe:

17. technische ondersteuning, financiering en fondsen te verstrekken om te helpen bij het ontwikkelen en uitvoeren van fietsstrategieën en investeringen op het gebied van fietsen, onder meer via de relevante EU-instrumenten en volgens de daarin vastgelegde voorwaarden;
18. bij investeringen op alle bestuursniveaus rekening te houden met fietsen ⁽¹²⁾.

Hoofdstuk V: de verkeersveiligheid en -beveiliging verbeteren

Iedereen moet veilig en beschermd kunnen fietsen.

Wij verbinden ons ertoe:

19. ernaar te streven de toezeggingen in de Verklaring van Valletta ⁽¹³⁾ na te komen. Dit houdt in dat we als doel hebben het aantal ernstige verwondingen in de EU tegen 2030 te halveren ten opzichte van de situatie in 2020, op basis van de criteria in de Verklaring van Valletta, en in het kader van een overkoepelende strategie voor verkeersveiligheid voor deze periode (het EU-beleidskader voor verkeersveiligheid 2021-2030 van de Europese Commissie ⁽¹⁴⁾), waarin de ambitieuze langetermijndoelstelling om tegen 2050 bijna nul verkeersdoden te bereiken wordt bevestigd, evenals nationale strategieën en actieplannen voor verkeersveiligheid);
20. de handhaving van verkeersveiligheidsregels en -wetgeving te verbeteren om ervoor te zorgen dat verschillende vervoersmiddelen naast elkaar kunnen bestaan, met bijzondere aandacht voor de bescherming van fietsers en andere kwetsbare weggebruikers;
21. ervoor te zorgen dat er degelijke regels inzake veiligheidseisen gelden voor elektrische fietsen, en hun gebruik stimuleren;
22. de veiligheid van openbare fietsparkeerplaatsen (ook voor deelfietsen en op multimodale knooppunten) te verbeteren en meer te doen om het probleem van fietsdiefstal aan te pakken;
23. betere fietsopleiding aan te bieden — onder meer door kinderen en jongeren te leren fietsen —, meer bewustmakingscampagnes te voeren over verkeersveiligheid, met name over de grootste risico's voor fietsers, het veilige gebruik van fietsen en elektrische fietsen te ondersteunen en ervoor te zorgen dat er tijdens de rijopleiding meer aandacht wordt besteed aan de veiligheid van kwetsbare weggebruikers.

HOOFDSTUK VI: hoogwaardige banen ondersteunen en een Europese fietsindustrie van wereldklasse ontwikkelen

Een grotere belangstelling voor fietsen leidt tot meer hoogwaardige, lokale banen, is voordelig voor de Europese economie en fietsindustrie, en draagt bij tot de doelstellingen van de industriële strategie van de EU.

Wij verbinden ons ertoe:

24. de omstandigheden te scheppen waaronder de Europese productie van een breed gamma van fietsen (waaronder elektrische fietsen, speedpedelecs en fietsen voor mensen met een handicap) en onderdelen kan groeien, zoals toegang tot materialen, apparatuur en een wereldwijd gelijk speelveld, via de bestaande handelsbeschermingsinstrumenten van de EU;
25. de fietsdienstensector te ondersteunen, met inbegrip van entiteiten in de sociale economie en het circulaire gebruik van fietsen (hergebruik, reparatie en verhuur);
26. gunstige omstandigheden te scheppen voor het stimuleren van hoogwaardige banen en fietsclusters, onder meer in het fietstoerisme, om zo het aantal hoogwaardige banen in de fietssector aanzienlijk te verhogen, kleine en middelgrote ondernemingen te steunen en de nodige vaardigheden en beroepsopleidingen te promoten;
27. de sector aantrekkelijker te maken en belangrijke baanwisselingen vanuit andere relevante sectoren mogelijk te maken;

⁽¹²⁾ Met inbegrip van nationale energie- en klimaatplannen (ingevoerd bij Verordening (EU) 2018/1999 inzake de governance van de energie-unie en van de klimaatactie).

⁽¹³⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9994-2017-INIT/nl/pdf>

⁽¹⁴⁾ [SWD\(2019\) 283 final](#)

28. de Europese fietsindustrie te erkennen als een partner in het mobiliteitssysteem om de veerkracht, duurzaamheid, circulariteit en digitalisering van de fietssector te versterken;
29. fietsdiensten zoals fietsdelen en fietslogistiek, met name in steden, te ondersteunen door onder meer de integratie van fietslogistiek in het logistieke systeem te versterken.

Hoofdstuk VII: multimodaliteit en fietstoerisme ondersteunen

Fietsen moet een sleutelrol spelen bij het bevorderen van multimodale connectiviteit en toerisme, met name in combinatie met treinen, bussen en andere vervoersmiddelen, zowel in de stad als op het platteland.

Wij verbinden ons ertoe:

30. multimodale oplossingen toe te passen en te bevorderen in stedelijke, voorstedelijke en plattelandsgebieden en voor langeafstandsreizen, door meer synergieën tot stand te brengen tussen fietsen en andere vervoerswijzen, onder andere door het mogelijk te maken om meer fietsen mee te nemen op bussen en treinen en door te zorgen voor veilige en beveiligde fietsparkings in stations en mobiliteitsknooppunten;
31. fietsdeelsystemen te steunen als “eerste en laatste kilometer”-oplossing om toegang te krijgen tot het openbaar vervoer;
32. gunstige omstandigheden te scheppen om fietsen te ondersteunen als duurzame vorm van recreatie en toerisme.

Hoofdstuk VIII: de gegevensverzameling over fietsen verbeteren

Fietsgegevens moeten in de hele EU op dezelfde wijze worden verzameld om ervoor te zorgen dat de vorderingen bij de uitvoering van de beginselen en verbintenissen in deze verklaring doeltreffend worden gemonitord.

Wij verbinden ons ertoe:

33. toezicht te houden op de uitvoering van onze verbintenissen;
34. de voortdurende meting van het fietsgebruik in de EU mogelijk te maken door een EU-breed basisscenario vast te stellen voor onder meer de lengte, de dichtheid en de kwaliteit van de infrastructuur en de diensten, de toegankelijkheid voor verschillende soorten gebruikers, het aandeel van fietsen in de totale vervoers- en mobiliteitsactiviteit, en het aantal ernstig gewonden en dodelijke slachtoffers onder fietsers;
35. geharmoniseerde indicatoren voor fietsen te ontwikkelen voor de stedelijke knooppunten van het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T);
36. statistieken op te stellen over fietsen en fietsinfrastructuur op lokaal, nationaal en EU-niveau, waarbij de lidstaten en Eurostat samenwerken om gegevens te verzamelen.